

הלכות שלוחין ושתפין פרק ה

א. המשתתף עם חברו בסתם, לא ישנה ממנהג המדינה באותה הסחורה. ולא ילך למקום אחר, ולא ישתתף בה עם אחרים, ולא יפקיד ביד אחרים, ולא יתעסק בסחורה אחרת, ולא ימכר בהקפה אלא דבר שדרכו להמכר תמיד בהקפה אלא אם כן התנו בתחלה, או שעשה מדעת חברו.

ב. עבר ועשה שלא מדעת חברו, ואחר כך הודיעו ואמר לו עשיתי כך וכך, והסכים למעשיו הרי זה פטור. ואין כל הדברים האלו צריכין קנין, אלא בדברים בלבד.

ג. אחד מן השתפין שעבר ומכר בהקפה, או פרש בים, או הלך למקום אחר, או שנשא ונתן בסחורה אחרת, וכל כיוצא באלו הדברים כל פחת שיבוא מחמת שעבר, חייב לשלם לבדו; ואם יהיה שם שוכר מחמת שעבר, השוכר לאמצע כפי מה שהתנו ביניהם בשכר.

ד. לפיכך הנותן מעות לחברו בתורת שתפות לקנות בהן חטים לסחורה, והלך וקנה שעורים, או שנתן לו לקנות שעורים, וקנה חטים אם פחתו, פחתו לזה שעבר; ואם הותירו, הותירו לאמצע.

ה. וכן אם הלך ונשתתף עם אחר בממון השתפות אם הפסיד, הפסיד לעצמו; ואם נשתפר, השוכר לאמצע. אבל אם נשתתף עם אחר בממון עצמו אם פחת, פחת לעצמו; ואם הרויח, הרויח לעצמו. ואם התנו ביניהן, הכל לפי התנאי.

ו. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שוכר, רשאי לקח לעצמו מאותו המין; וכשהוא מוכר, לא ימכר שניהם כאחד, אלא מוכר אלו בפני עצמן, ואלו בפני עצמן. ולא יקח לעצמו חטים ולחברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שיהיו מעות שניהם שווין בחבלה.

ז. אחד מן השתפין שאמר נוליך הסחורה למקום פלוני שהיא ביקר ונמכר שם אף על פי שקבל עליו כל אנס או כל פחת שיבוא להן, הרי חברו מעכב עליו: שהרי אומר לו אין רצוני שאתן מעות שבידי, ואהיה רוידך אחריך לדין להוציא מידך. וכן כל כיוצא בזה.

ח. אחד מן השתפין שבא לישן את הפרות עד זמן הידוע, אין חברו מעכב עליו; ואם אין זמן לאותן הפרות, הרי חברו מעכב עליו.

ט. שתפין ששמו פרותיהן ונשתתפו בהן, יש להן הוניה זה על זה. ערבו פרות בלא שומה, ומכרום ונשאו ונתנו בדמיהן הרי אלו מחשבין את הפרות כמה היו שווין בעת שנשתתפו, ומחשבין את השכר או את ההפסד.

י. שתפין שמחלו להם מוכסין, מחלו לאמצע. ואם אמרו משום פלוני מחלנו מה שמחלו, מחלו לו. היו באין בדרך, ועמדו עליהן לסטים וגזלו השירה, והציל אחד מן השתפין הציל לאמצע; ואם אמר לעצמי אני מציל, הציל לעצמו.

יא. דבר הידוע לשני שתפין אף על פי שהוא ברשות אחד מהן, אינו יוצא מחזקתו שלשני כל ימי השתפות; ואינו יכול

לְטַעַן שְׁלֵקְחוֹ מִמֶּנּוּ אוֹ שְׁנֵתְנוּ לוֹ בְּמִתְנָה, וְנֹאמַר לְאַחַר הַמוֹצֵיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה, אֲלֵא הִרִי הוּא בְּחֻזְקַת שְׁנִיָּהֶם, עַד שְׁיָבִיא הָאַחֵר רְאִיָּה.

יב. אֶחָד מִן הַשְּׁתֵּפִין שָׁבָא לְחֵלֶק שְׁלֹא מִדַּעַת חֲבֵרוֹ, חוֹלֵק בְּפָנֵי שְׁלוֹשָׁה אֲפִלּוּ הֵן הִדְיוּטוֹת, וּבִלְבָד שִׁיְהִיו נֶאֱמָנִין, וְיִוָּדְעִין בְּשׁוּמָה; וְאִם חֵלֶק בְּפָחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה, לֹא עָשָׂה כָּלוּם.

יג. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁחְלָקוֹ פְּרוֹת; אֲבָל אִם הָיוּ מַעוֹת, הַמַּעוֹת כְּחִלּוּקִים הֵם, וַיֵּשׁ לוֹ לְחֵלֶק שְׁלֹא בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וּמִנִּיחַ חֵלֶק חֲבֵרוֹ בְּבֵית דִּין.

יד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁיְהִיו הַמַּעוֹת כָּלֵן מִטְּבַע אֶחָד וְשׁוּוֹיִן. אֲבָל אִם הָיוּ מִקְצָתָן חֲדָשִׁים וּמִקְצָתָן יְשָׁנִים, וְאִין צָרִיךְ לֹאמַר אִם הָיוּ מִקְצָתָן יָפוֹת וּמִקְצָתָן רַעוֹת הִרִי הֵן כְּפְרוֹת, וְאִין חוֹלְקִין אוֹתָם אֲלֵא בְּבֵית דִּין.

טו. אֲסוּר לְהַשְׁתַּתֵּף עִם עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה שְׁמָא יִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה, וַיִּשְׁבִּיעֵהוּ בִּירְאָתוֹ. וּכְבֵר בְּאַרְנוֹ בְּמִקְוָמוֹ, שְׁאֲסוּר לַעֲשׂוֹת סְחוּרָה בְּפְרוֹת שְׁבִיעִית, וְלֹא בְּכּוֹרוֹת, וְלֹא בְּנִבְלוֹת, וְלֹא בְּטְרָפוֹת, וְלֹא בְּתְרוּמוֹת, וְלֹא בְּשִׁקְצִים, וְלֹא בְּרִמְשִׁים. וְאִם עָבַר וַעֲשָׂה, הַשֹּׁכֵר לֹא מַצֵּעַ; וַיִּרְאֶה לִי שְׂאֵם הַפְּסִיד הַפְּסִיד לַעֲצֻמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁעָבַר.

טז. אֶחָד מִן הַשְּׁתֵּפִין אוֹ מִן הַמִּתְעַסְקִין שָׁמַת בְּטִלָּה הַשְּׁתֵּפּוֹת אוֹ הַעֲסֵק, אֵף עַל פִּי שֶׁהִתְנּוּ לְזִמָּן קָבוֹעַ: שְׁכָבֵר יֵצֵא הַמִּמּוֹן לְרִשּׁוֹת הַיּוֹרְשִׁים. וּכְזֹה הוֹרוּ הַגְּאוֹנִים.

הַלְבוֹת שְׁלוּחִין וְשְׁתֵּפִין פָּרָק ו

א. שְׁנַיִם שֶׁהֵן נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּמִמּוֹן הַשְּׁתֵּפּוֹת אֵף עַל פִּי שֶׁהַמִּמּוֹן שְׁלֹאֶחָד מֵהֶן, הִרִי זֶה נִקְרָאת שְׁתֵּפּוֹת; וְאִם פָּחַתּוּ אוֹ הוֹתִירוּ, הִרִי הוּא לֹא מַצֵּעַ. וַיֵּשׁ לָהֶם לְהִתְנוּת בְּשֹׁכֵר וּבַהֲפָסֵד, כָּל מָה שִׁירְצוּ כִּמּוֹ שְׁבִאֲרָנוּ.

ב. אֲבָל אִם הָיָה הָאֶחָד בִּלְבָד הוּא שְׁנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּמִמּוֹן הַשְּׁתוּף אֵף עַל פִּי שֶׁהַמִּמּוֹן שְׁלִשְׁנֵיהֶם, הִרִי זֶה הַשְּׁתֵּפּוֹת נִקְרָאת עֵסֶק; וְזֶה הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן נִקְרָא מִתְעַסֵּק, שֶׁהִרִי הוּא לְבָדוֹ מִתְעַסֵּק בַּמֶּשֶׁא וּמִתֵּן, וְשִׁתְּפוּ שְׂאִינוֹ נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן, נִקְרָא בַּעַל הַמַּעוֹת.

ג. תִּקְנּוּ חֲכָמִים שְׁכָל הַנוֹתֵן מַעוֹת לְחֲבֵרוֹ לְהִתְעַסֵּק בָּהֶן יִהְיֶה חֲצִי הַמִּמּוֹן בְּתוֹרַת הַלּוֹאָה, וְהִרִי הַמִּתְעַסֵּק חַיֵּב בְּאַחֲרִיּוֹתוֹ אֵף עַל פִּי שְׁאֵבֵד בְּאַנְס. וְהַחֲצִי הָאַחֵר בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן, וְהִרִי הוּא בְּאַחֲרִיּוֹת בַּעַל הַמַּעוֹת, וְאִם אֵבֵד אוֹ נִגְנַב הַחֲצִי שְׁלִפְקֻדוֹן, אִין הַמִּתְעַסֵּק חַיֵּב לְשֵׁלֵם; וְלִפְיָכֶּךָ יִהְיֶה שֹׁכֵר זֶה הַחֲצִי אִם הִרְוִיחוֹ, שְׁלִבְעַל הַמַּעוֹת.

ד. וְלִפִּי תִקְנָה זֹה, אִי אֲפָשָׁר שִׁיְהִיָּה הַשֹּׁכֵר אוֹ הַהֲפָסֵד שְׁלֵכָל הַמִּמּוֹן לֹא מַצֵּעַ בְּשׁוּוֹה: שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר כֵּן נִמְצָא בַּעַל הַמַּעוֹת נוֹטֵל שֹׁכֵר חֲצִי מַעוֹתָיו שֶׁהֵן פְּקֻדוֹן, וְאִינוֹ עוֹשֶׂה כָּלוּם, אֲלֵא זֶה הַמִּתְעַסֵּק טוֹרַח לוֹ בַּחֲצִי שְׁלִפְקֻדוֹן מִפְּנֵי מַעוֹתָיו שֶׁהַלּוֹהוּ, וְנִמְצָאוּ בְּאִין לִידֵי אֲבִק רְבִית.

ה. וְהִיאֵךְ יַעֲשׂוּ אִם רָצָה לִהְיוֹת הַשֹּׁכֵר אוֹ הַהֲפָסֵד לֹא מַצֵּעַ בְּשׁוּוֹה יִתֵּן לַמִּתְעַסֵּק שְׁכָרוֹ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיָּמֵי הַשְּׁתֵּפּוֹת, כְּפוּעֵל

בטל שלאותה מלאכה שבטל ממנה. ואם היה לו עסק אחר כל שהוא להתעסק בו עם מעותיו שלה, אינו צריך להעלות לו שכר כל יום ויום, אלא אפלו העלה לו דינר אחד בכל ימי השתפות, דיו; ואם פחתו או הותירו, יהיה לאמצע בשווה.

ו. וכן אם אמר לו כל הרוח יהיה לך, שלישו או עשיריתו בשכרך הואיל ויש לו עסק אחר, הרי זה מתר; ואם הפסידו, יפסיד מחצה. ואם היה זה המתעסק אריסו, והיה לו עסק אחר אינו צריך להעלות לו שכר כלל, שהאריס משעבד הוא לבעל השדה.

ז. ועוד תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן, ופחתו או הותירו, ולא רצה לתן לו שכר עמלו בכל יום, ולא התנו ביניהן שם תנאי שיהיה שכר המתעסק באותו החצי שלפקדון שליש רוח הפקדון, שהוא שתות רוח כל הממון.

ח. לפיכך אם הרויחו, יטל המתעסק שני שלישי הרוח: חצי הרוח שלחצי המעות שהן מלוה, ושתות הרוח בשכר שנתעסק בפקדון; נמצא הכל שני שלישי הרוח. ויטל בעל המעות שליש הרוח. ואם פחתו, יפסיד המתעסק שליש הפחת: שהרי הוא חייב בחצי הפחת מפני שחצי המעות מלוה, ויש לו שתות בשכרו באותו החצי שלפקדון; נמצא שנשאָר עליו מן הפחת שלישו. ובעל המעות יפסיד שני שלישי הפחת.

ט. יש מי שטועה ואומר, שהנותן עסק סתם, אם יהיה שם שכר, יטל המתעסק חציו, ואם היה שם הפסד, יפסיד שליש; ואין הדבר כן, אלא אם התנו על דבר זה בפרוש. וכן אם התנו שיפסיד המתעסק מחצה, ואם יהיה שם שכר יטל שני שלישי הרוח הרי זה מתר.

י. וכן אם התנו שאם יהיה שם שכר, יטל המתעסק תשיעיתו, ואם יהיה שם הפסד, יפסיד עשיריתו הואיל והתנו שיהיה רוח המתעסק יתר על הפסדו, תנאו קיים; ותוספת זו, היא כנגד עמלו.

יא. ורבותי הורו שאין תנאי זה מועיל, אלא אם כן היה למתעסק עסק אחר; אבל אם אין לו עסק אחר, צריך שיהיה שכר המתעסק יתר על הפסדו בשתות כמו שבארנו, שזה דבר אסור הוא, ואין התנאי מעולם מועיל בו. ולא יראה לי זה.

יב. הורו רבותי שאם התנו שיטל המתעסק שלושה חלקים מן השכר, ובעל המעות רביע השכר, נמצא רביע המעות בלבד בתורת פקדון, ושלושה רבעים בתורת מלוה; לפיכך אם היה שם הפסד, יפסיד המתעסק שלושה רביעי ההפסד פחות שליש הרביע, ויפסיד בעל המעות רביע ושליש רביע, שהוא שליש כל ההפסד.

יג. כיצד: נתן לו מאה דינרים על תנאי זה, וחסרו ארבעה ועשרים בעל המעות מפסיד שמונה, והמתעסק משלם ששה עשר; ועל דרך זו לעולם. כל חלק שיש לבעל המעות בשכר אם יש שם רוח, נוטל כמו שהתנו; ואם יש שם הפסד, יפסיד אותו החלק ותוספת שלישו.

יד. נמצאת למד לפי מדה זו, שאם התנו שיטל המתעסק רביע השכר אם פחתו, לא ישלם המתעסק כלום: שהרי רביע ההפסד

שהוא חַיֵּב לְשֵׁלֶם מִפְּנֵי הַמְּלוּחָה, יֵשׁ לוֹ כְּנֶגְדּוֹ שְׁלִישׁ מֶה שְׁיִטֵּל
בְּעַל הַמַּעוֹת שֶׁהוּא רְבִיעֶ; וְנִמְצָא זֶה כְּנֶגֶד זֶה.

זו. וְכֵן אִם הִתְּנוּ עַל הַפְּחַת, וְלֹא הִזְכִּירוּ הַרוּחַ אִם פְּחַתוֹ,
פּוֹחַת הַמַּתְעַסֵּק כְּפִי מֶה שֶׁהִתְּנוּ; וְאִם הוֹסִיפוּ נוֹטֵל הַמַּתְעַסֵּק
כְּמוֹ אוֹתוֹ הַחֶלֶק שֶׁהָיָה מִפְּסִיד, וְתוֹסֶפֶת שְׁלִישׁ מֶה שֶׁנֹּטֵל בְּעַל
הַמַּעוֹת.

זי. פִּיצָד: הִתְּנוּ שְׂאֵם יִהְיֶה שֵׁם הַפְּסִד, יִפְחַת הַמַּתְעַסֵּק רְבִיעֶ,
וְהַפְּחִיתוֹ מִשְׁלֵם רְבִיעֶ הַפְּחַת; וְאִם הוֹתִירוּ, נוֹטֵל מִחֲצָה.

יז. וְאִף עַל פִּי שְׂדָבָרִים אֱלוֹ שֶׁהוּרוּ דְּבָרֵי טַעַם הֵם, אִם תִּלְךְ
עַל דֶּרֶךְ זֶה, נִמְצָא הַמַּתְעַסֵּק אֲפֹשֶׁר שְׁיִפְחַת, וְיִטֵּל שָׂכָר. פִּיצָד:
כְּגוֹן שֶׁהִתְּנָה עָמוּ שְׁיִטֵּל הַמַּתְעַסֵּק אֶחָד מִשְׁבַּעַה בְּשָׂכָר, וּפְחַתוֹ
נִמְצָא נוֹטֵל הַמַּתְעַסֵּק אֶחָד מִשְׁבַּעַה יֵתֵר עַל זֶה הַהֶפְסֵד.

יח. פִּיצָד: כְּגוֹן שֶׁפְּחַתוֹ שְׁבַעַה דִּינָרִים הָרִי הַמַּתְעַסֵּק אוֹמֵר לוֹ
אֲנִי חַיֵּב לָךְ דִּינָר אֶחָד כְּפִי הַתְּנָאִי, וְאַתָּה חַיֵּב לְשֵׁלֶם לִי שְׁנַיִם
שֶׁהֵן שְׁלִישׁ חֶלֶק הַפְּקָדוֹן; נִמְצָא בְּעַל הַמַּעוֹת חַיֵּב לְתַן לוֹ דִּינָר
בְּשָׂכָר שֶׁהַפְּסִיד שְׁבַעַה. וְאֱלוֹ הַפְּסִיד אַרְבַּעַה עָשָׂר, הִיָּה חַיֵּב
בְּעַל הַמַּעוֹת לְתַן לוֹ שְׁנֵי דִּינָרִין. וְזֶה תִּמְהָ גְדוֹל, וְדָבָר שְׂאִין
הַדַּעַת סוֹבְלָתוֹ; וְאִין זֶה אֲצִלִּי אֱלֹא כְּמוֹ דְּבָרֵי הַחוּלִים.

יט. אֲבָל הַדֶּרֶךְ וְהַדִּין הָאֵמֶת שִׁירָאָה לִי, שְׁכָל שִׁירוּיַח הַמַּתְעַסֵּק
אִם יִהְיֶה שֵׁם הַפְּסִד, יִפְסִיד שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי הַחֶלֶק שֶׁהָיָה מִרוּיַח.
וְכֵן אִם הִתְּנוּ עַל הַהֶפְסֵד, וְהַרוּיַחוֹ יִטֵּל כְּמוֹ אוֹתוֹ הַחֶלֶק שֶׁהָיָה
מִפְּסִיד, וְתוֹסֶפֶת שְׁלִישׁ חֶלֶק חֲבֵרוֹ.

כ. נִמְצָאֵת אוֹמֵר לְפִי מִדָּה זֶה, שְׂאֵם הִתְּנוּ שְׁיִטֵּל הַמַּתְעַסֵּק רְבִיעֶ
הַשָּׂכָר, וְהַפְּסִיד הָרִי זֶה מִשְׁלֵם שְׁתוּת. וְאִם הִתְּנוּ שְׁיִפְסִיד רְבִיעֶ,
וְהַרוּיַח נוֹטֵל מִחֲצָה. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה לֹא תִמְצָא תִמְהָ, וַיֵּצֵא הַדִּין
בְּקוֹ הַצֶּדֶק.

הַלְבוֹת שְׁלוּחִין וְשִׁתְּפִין פֶּרֶק ז

א. הַנּוֹתֵן מַעוֹת לַחֲבֵרוֹ סֵתֵם לַהֲתַעֲסֵק בָּהֶן, אוֹ שֶׁהִתְּנוּ בִּפְרוּשׁ
שִׁיָּהִיָּה הַשָּׂכָר וְהַהֶפְסֵד בִּינֵיהֶם בְּשׁוּוֹה, וְאֶבֶד כָּל הַמָּמוֹן יֵשׁ מִי
שֶׁהוֹרָה שִׁישְׁלֵם הַמַּתְעַסֵּק שְׁלִישׁ, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ אִם אֶבֶד מִקְצַת
הַמָּמוֹן. וַיִּרְאֶה לִי שֶׁהוּא מִשְׁלֵם מִחֲצָה, שֶׁהוּא בְּתוֹרַת מְלוּחָה;
וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמִים שֶׁהוּא מִשְׁלֵם שְׁלִישׁ בְּהַפְּסֵד, בְּשִׁלָּא הִגִּיעַ
הַהֶפְסֵד לְטֵל בְּעַל הַמַּעוֹת פְּחוֹת מִחֲצִי מָמוֹנוֹ.

ב. פִּיצָד: רְאוּבֵן שֶׁנָּתַן לְשִׁמְעוֹן מֵאָה וְעֶשְׂרִים, וְנָשָׂא וְנָתַן
וּפְחַת תְּשַׁעִּים הָרִי שִׁמְעוֹן מִשְׁלֵם שְׁלוּשִׁים, וְנִמְצָא רְאוּבֵן נוֹטֵל
שְׁשִׁים. אֲבָל אִם פָּחַת שִׁמְעוֹן מֵאָה וַחֲמִשָּׁה, אִין אוֹמְרִים יִפְסִיד
שִׁמְעוֹן חֲמִשָּׁה וְשְׁלוּשִׁים: שְׂאֵם אֵתָה אוֹמֵר כֵּן נִמְצָא רְאוּבֵן
נוֹטֵל חֲמִשִּׁים, וְלַעוֹלָם לֹא יִטֵּל רְאוּבֵן פְּחוֹת מִשְׁשִׁים.

ג. לְפִיכֶךְ שֵׁטֶר עֶסֶק הַיּוֹצֵא עַל הִיתוּמִים שֶׁהָיָה אֲבִיהֶן מַתְעַסֵּק
בּוֹ נִשְׁבַּע בְּעַל הַשֵּׁטֶר, וְגוֹבָה מִחֲצָה שֶׁהוּא בְּתוֹרַת מְלוּחָה, אִף
עַל פִּי שְׁלַעוֹלָם טוֹעֲנִין לַיּוֹרֵשׁ. הִנֵּה לְמִדָּת, שְׂאִינוּ נוֹטֵל לַעוֹלָם
פְּחוֹת מִמִּחֲצָה.

ד. וְלָמָּה אֲנִי אוֹמֵר שְׂאִין פּוֹחֲתִין לוֹ כָּאֵן, כְּנֶגֶד שָׂכָרוֹ שֶׁנִּתְעַסֵּק

בפקדון: שהרי אבד כל החצי שלפקדון, ולא נשאר פאן פקדון כלל, כדי שנאמר אם לא יטל שכרו יראה כרבית, שהרי חצי המלוה בלבד נוטל.

ה. וכן אם התנו שיטל המתעסק רביע השכר, ואבד הממון כלו משלם הרביע כלו, שהוא בתורת מלוה. אבל אם נשאר מן הממון מעט, כדי שאם תוסיף על אותו המעט שתות ההפסד שפחת יבוא הכל רביע הממון או יתר הרי זה משלם שתות בלבד, מן הטעם שכבר בארנו.

ו. המתעסק שהפסיד, וחזר וטרח עד שהרויח אינו יכול לומר לבעל המעות, בוא ונחשב ההפסד שהפסדנו תחלה ותפסיד שני שלישי, ונחשב הרוח שהרוחנו באחרונה, ונטל שלישי; אלא מחשב באחרונה בלבד על הרוח או על ההפסד, ואין לו אלא ברוח שהוסיף על הקרן.

ז. נתן לו מאתים יריעות במאתים דינר בעסק, וכתבן בשני שטרות מאה בכל שטר מחשב לו על כל שטר בפני עצמו, ובעל המעות הוא שהפסיד על עצמו.

ח. נתן לו מאה יריעות במאה דינר, וחזר ונתן לו בעסק אחר מאה חביות שליין במאה דינר, וכתב לו שטר עסק במאתים דינר אינו מחשב לו אלא בשטר אחד, והמתעסק הוא שהפסיד על עצמו.

ט. פיצד: שאם מכר המאה יריעות במאה ושלושים, והמאה חביות בשבעים בעל המעות נוטל הכל: מפני שעשה שטר אחד, הרי הכל מאתים ולא הרויח כלום. אבל אלו הניחם שני עסקים כשהיו היה מרויח המתעסק בחלקו בבגדים עשרים, ומפסיד בחלקו בחביות עשרה, והיה נוטל עשרה. וכן כל פיוצא בזה.

י. אין המתעסק יכול לחלק המעות שלעסק או הסחורה, ולומר אטל אני החצי שבתורת מלוה לעצמי ואשא ואתן בו, ואניח החצי שבתורת פקדון בבית דין: שלא נתן לו ממון זה, אלא להתעסק בכלו. ואם חלק ועשה זה, אפלו בבית דין הגדול לא עשה כלום; אלא השכר או ההפסד ביניהן, על אותן הדרכים שבארנו.

יא. המתעסק שננתן מתנה לאחרים מן המטלטלין שלעסק, או ממעות העסק, והביא בעל הממון ראיה ברורה שאילו המטלטלין או המעות משלעסק הן מוציאין אותן מידן; ואפלו שנה אותן המקבל מתנה ומכרם, או נתנן לאחרים, או הפסיד חייב לשלם. והכל בראיה ברורה.

יב. כבר בארנו שהמתעסק שמת, נשבע בעל המעות וגובה מחצה; ואם יש שם עדים שמטלטלין אלו מן המעות שלעסק הם, נוטל אותם בעל המעות בלא שבועה. ואין בעל חוב ולא האשה נוטלים מהם כלום, אלא אם כן היה בהם רוח: הרי חלק הרוח שלמת, שליורשיו; ויטל מאותו חלק, בעל חוב או האשה.

יג. הנותן מעות לחברו לקח בהם פרות למחצית שכר, ולא לקח אין לו עליו אלא תרעמת; ואם נודע בראיה ברורה שלקח ומכר, הרי זה מוציא ממנו השכר בעל כרחו. נתן לו מעות

לִקַּח בָּהֶן פְּרוֹת לְמַחְצִית שָׂכָר, לִוְקַח בָּהֶן מִכָּל מִין שְׂרִיצָה; וְלֹא יִקַּח לֹא כָסוֹת וְלֹא עֲצִים. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה.

יד. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בְּחִנּוּת לְמַחְצִית שָׂכָר אִם הָיָה אִמָּן, לֹא יַעֲסֹק בְּאַמְנוּתוֹ, לְפִי שְׂאִין עֵינָיו עַל הַחִנּוּת, בְּשַׁעַה שְׁעוֹסֵק בְּאַמְנוּתוֹ; וְאִם הָיָה שֶׁתָּף עָמוֹ בְּחִצָּר, מִתֵּר. וְלֹא יִהְיֶה לִוְקַח וּמוֹכֵר דְּבָרִים אֲחֵרִים; וְאִם לִקַּח וּמוֹכֵר, הַשָּׂכָר לְאַמְצָע.